

ADAM SZAFRANIEC

ACH! CO ZA NOC!

SCENARIUSZ JASELEK

Pomoc dydaktyczna dla nauczycieli szkół podstawowych i gimnazjów

Kraków 2012–2013

AKT I

Zwiastowania bożonarodzeniowe

Pan wyzwoli tych, którzy Go wzywają, i objawi im swoje zbawienie, dlatego wzywamy Pana i kierujemy do Niego modlitwę, bo przybywa światło i chwała Pana rozbłyśka nad nami.

SCENA I

Zwiastowanie pasterzom

Wielu z Was będzie uczestniczyło w konkursach teatralnych i przeglądach, gdzie obowiązują ściśle reguły czasowe. Akt I można wyodrębnić z tego scenariusza i przedstawić w postaci krótkiej, np. piętnastominutowej formy scenicznej.

Występują: PASTERZE (STASIEK, BARTEK, WAWRZEK), CHÓR OWIEC, KOZA(Y) (rola epizodyczna), WÓŁ (rola epizodyczna), ARCHANIOŁ GABRIEL, ZASTĘP ANIOŁÓW, NIEDŹWIEDŹ, WIELKA NIEDŹWIEDZICA, OWCZAREK (*lub* OWCZARKI — *mogą być dwa*)

Scenografia

Proponuję przygotować jedną prostą scenografię w postaci płótna imitującego nieboskłon — na nim gwiazdki, Gwiazda Betlejemską itd. Najbardziej pożądana byłaby scenografia świetlna, dostosowana do poszczególnych scen. Trzecim możliwym rozwiązaniem jest scena pod drzewem. Czwarte rozwiązanie — góra Tabor¹. Namalowany obłok.

Język

Poniższe sceny z udziałem PASTERZY zapisane są gwarą podhalańską. Sprawi Wam ona pewną trudność, ale z pewnością poradzicie sobie. Pamiętajcie, że w gwarze podhalańskiej akcentujemy zawsze pierwszą sylabę. Wymowę gwarową zapisuję innym rodzajem czcionki. Jeśli jednak nie zechcecie skorzystać z takiej interpretacji, to istnieje alternatywa w postaci tekstu pisanego literacką polszczyzną.

Nr 2 na CD. Owczarki, dzwonki, pasterze (*na tle dźwięków występujących w tym montażu rozgrywa się poniższa scena*)

¹ Góra w Piśmie Świętym ma znaczenie teologiczne jako symboliczne miejsce bliskości, objawienia się Boga, np. góra Synaj.

STASIEK *wchodzi pierwszy na scenę, za nim OWCE. Wokół nich biega OWCZAREK.*

Hań idom lowce! Ej! Brrrr!

Tam idą owce! Ej! Brrr!

WAWRZEK

Skubać trowke! Skubać!

Skubać trawkę! Skubać!

STASIEK *(pogwizdując)*

Ej! Brrrr! Ej! Skubać, bo słonko zasło i cas do kosora².

Ej! Brrrr! Ej! Skubać, bo słonko zaszło i czas do zagrody.

BARTEK

Ej! Łowiecki, biedronecki z nocki..., do kosora!

Ej! Owieczki, biedroneczki z nocki..., do zagrody!

PASTERZE *zaganiają OWCE w miejsce zaaranżowane z boku sceny. Jeśli to możliwe, dobrze byłoby stworzyć chociaż namiastkę zagrody. Można się domyślać, że od dawien dawna zagrodę budowano z gałęzi lub z grubszego drzewa. Ostatecznie wystarczy OWCE skupić gdzieś w kącie bądź z boku sceny.*

WAWRZEK

Łowceeee... Do dojynio!

Owceeee.... Do udoju!

Nr 3 na CD. Odgłosy dojenia i nawoływania (*poniższy dialog PASTERZY zaczyna się dopiero wtedy, gdy wybrzmi ilustracja dźwiękowa*)

STASIEK

Ech! Co za cinski dziyń, ledwie nogami rusom, a rynce mi zdryntwiały od dojynio.

Ech! Co za ciężki dzień, ledwie ruszam nogami, a ręce mi zdrętwiały od dojenia.

WAWRZEK

Po tyj cinskiyj robocie cłowyk se powinien dychnońć, a tu niedźwiedzie jak wściekniynte. Noc w noc nie dajom spokoja.

² Kosor — zagroda

Po tej ciężkiej pracy człowiek powinien odpocząć, a tu niedźwiedzie³ jakby się wściekły. Noc w noc nie dają spokoju.

STASIEK

Wawrzus, bracie, nawet nie myśl o łodpoczynku. Dychnies se wtedy, kie zyjdziemy do Betlejem. Jak zagnos łowce do jaskini, dasz im jeść, lygnies na sianie i...

Wawrzus, bracie, nawet nie marz o odpoczynku. Odpoczniesz dopiero wtedy, gdy zejdziemy do Betlejem. Wtedy owce zagonisz do jaskini, dasz im jeść, położysz się na sianie i...

BARTEK

...zabocys o bozym świecie.

...zapomniesz o bozym świecie.

WAWRZEK

Śpijcie, jo pilnujem piyrsy.

Śpijcie, ja będę czuwał pierwszy.

Nr 4 na CD. Skrzypce góralskie

WAWRZEK przez chwilę czuwa, lecz w końcu, znużony, zasypia. Zapada cisza, przerywana chrapaniem PASTERZY. Nikt z nich nie przeczuwa, że w tej okolicy, w tym samym czasie JÓZEF z MARYJĄ szukają miejsca, w którym mógłby przyjść na świat Syn Boży.

Nr 5 na CD. Montaż pt. „Szukają” (do odtworzenia w czasie snu PASTERZY)

JÓZEF

Maryjo, spójrz w tej skale jest grota, a w niej stajenka.

W środku nie ma ludzi, są tylko zwierzęta.

MARYJA

Józefie, nadszedł czas, nie mogę iść dalej.

JÓZEF

Rozumiem. Boże! Wybacz, marny ze mnie opiekun, ale...

MARYJA

Ależ Józefie...

JÓZEF

³ Ziemię Świętą zamieszkuje niedźwiedź syryjski, podgatunek niedźwiedzia brunatnego.

Nie pozwolę, aby Dzieciąteczku stało się coś złego.

W tle słyszać odgłosy zwierząt.

JÓZEF (*zwraca się do zwierząt*)

Zwierzęta! Braciszkuwie mali! Czy znajdzie się tu miejsce dla Syna Bożego?

ZWIERZĘTA (*razem*)

Beee. Meee. Muuu

Słyszać kroki i szelest siana. JÓZEF ścieli posłanie.

JÓZEF (*modlitwa*)

Boże, Ojcze! Wybrałeś mnie, abym strzegł Najświętszej Pani i przyjął Syna Twojego na świat. Ja, marny sługa, nie potrafiłem Królowi Niebieskiemu zapewnić godnego miejsca narodzin. Powierzam się Tobie, Boże Wszechmocny, posłuż się mną i spraw, aby to Dziecię, które jest u bram ziemi, bezpiecznie...

Jeszcze zanim JÓZEF zakończy modlitwę, rozlega się płacz niemowlęcia. Gdy montaż dobiegnie końca, OWCE przez dwie, trzy sekundy dzwonią dzwoneczkami. W stadzie poruszenie. Dzwonki milkną, słyszać łopot skrzydeł.

Nr 6 na CD. Zastępy anielskie pośród pasterzy

Na scenie pojawia się jako pierwszy ARCHANIÓŁ GABRIEL. W blasku światła stają się widoczne postacie PASTERZY. Wawrzek, który jeszcze na dobre nie zasnął, zrywa się i czym prędzej, nie spuszczając z oczu anioła, budzi towarzyszy. PASTERZE, przestraszeni, ściągają kapelusze z głów i kłaniają się.

ARCHANIÓŁ GABRIEL (*powinien się wyróżniać spośród innych aniołów strojem i dostojnością. Inspiracją dla kostiumologa mogą stać się obrazy i opisy zaczerpnięte ze źródeł chrześcijańskich, łącznie ze sztuką sakralną*)

Nie bójcie się! Oto zwiastuję wam radość wielką, która będzie udziałem całego narodu. Dziś w mieście Dawida narodził się wam Zbawiciel, którym jest Mesjasz Pan. A to będzie znakiem dla was: znajdziecie Niemowlę, owinięte w pieluszki i leżące w żłobie⁴.

ANIOŁOWIE *wypełniają scenę. Pojawiają się zewsząd — zza kurtyny, z głębi sali, pomiędzy widowni. Idą, tańcząc.*

OWCE *beczą i dzwonią dzwoneczkami. PASTERZE składają dłonie, rozglądają się wokół, wyciągają ręce ku niebu. Tańczą, gwizdzą.*

⁴ Łk 2,10–12.